

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 31/09-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. L. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. F., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv zaručených čl. 17 ods. 2 prvou vetou, čl. 49 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 2 T 154/05 z 15. januára 2008 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 To 36/2008 z 18. septembra 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. L. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2008 doručená sťažnosť Ing. L. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. F., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv zaručených čl. 17 ods. 2 prvou vetou, čl. 49 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 154/05 z 15. januára 2008 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 To 36/2008 z 18. septembra 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 154/05 z 15. januára 2008 odsúdený za trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 3 Trestného zákona (v znení účinnom do 31. decembra 2005), za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní jedného roka. Podľa § 58 ods. 1 písm. a) a § 59 ods. 1 Trestného zákona výkon trestu odňatia slobody okresný súd podmiennečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní dvoch rokov. Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal odvolanie, ktoré krajský súd 18. septembra 2008 podľa § 256 Trestného poriadku zamietol.

Sťažovateľ sa domnieva, že postupom oboch súdov a ich rozhodnutiami boli porušené jeho základné práva a slobody, čo zdôvodnil takto:

«Po skončení vyšetrovania došlo k závažnému porušeniu práva na obhajobu obvineného, konkrétne nebolo mu umožnené v zmysle ustanovenia § 166 ods. 1 Tr. poriadku (zák. č. 141/1961 Zb.) preštudovať spisový materiál a podať návrhy na doplnenie dokazovania. Toto skonštatovala aj samosudkyňa Okresného súdu Bratislava II., ktorá predmetný trestný rozkaz vydala, na hlavnom pojednávaní nariadenom vo veci po podaní odporu proti trestnému rozkazu a jeho zrušení, konkrétne, že: „V spisovom materiáli sa nenachádza potvrdenie, doručienka, ktorá by preukázateľne svedčila o tom, že toto právo v zmysle § 166 ods. 1, Tr. poriadku (zák. č. 141/1961 Zb.) bolo umožnené obvinenému využiť“. Vzhľadom uvedenú závažnú procesnú vadu, porušenie práva na obhajobu obvineného, keď táto samotná skutočnosť bola v zmysle § 186 písm. e) Tr. poriadku dôvodom na predbežné prejednanie obžaloby a podľa § 188 ods. 1 písm. e) Tr. poriadku na rozhodnutie súdu na vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie. Okresný súd Bratislava M. takýmto zákonným spôsobom vo veci nepostupoval, najprv vydal horeuvedený trestný rozkaz zo dňa 12. 12. 2005 sp. zn. 2 T 154/05 a po jeho zrušení nariadil vo veci hlavné pojednávanie.

Takýto postup súdu je porušením práva obvineného na spravodlivý proces a práva na obhajobu podľa Čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. b) písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušením práva na súdnu a inú právnu ochranu, konkrétne práva na obhajobu, podľa Čl. 50 ods. 3) Ústavy SR a v súvislosti s nezabezpečením práva na obhajobu ustanovenia § 2 ods. 13 Tr. poriadku a práva obvineného podľa § 33 ods. 1 Tr. poriadku (zák. č. 141/1961 Zb.) vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a uviesť dôkazy slúžiace na jeho obhajobu. K tomuto došlo napriek skutočnosti, že uplatniť právo na obhajobu boli povinní umožniť orgány činné v trestnom konaní, medzi ktorých patrila aj súd podľa Tr. poriadku (zák. č. 141/1961 Zb.) ustanovenia § 2 ods. 13 v každom období konania! ...

Len samotná tá okolnosť, že R. S. mal v dispozícii riadny občianskoprávny prostriedok nápravy na vymoženie svojho subjektívneho práva, pohľadávky na základe platného právneho úkonu voči sťažovateľovi na základe Protokolov a zložení depozitu a príjmových pokladničných dokladov vylučuje možnosť naplnenie Formálneho znaku skutkovej podstaty tr. činu (subjektívnej stránky), ktorá vyžaduje úmysel páchatel'a jednať vopred úmyslom uviesť niekoho do omylu a poskytnuté peniaze mu nevrátiť vôbec, alebo uviesť niekoho do omylu s vedomím, že nebude môcť mu tie peniaze vrátiť. Táto skutočnosť, ako a ďalšie okolnosti prípadu napr. to, že neexistuje žiadny trestnoprávne relevantný následok skutku sťažovateľ'a, vid' aj rozsudok 2 T 154/05 zo dňa 15. 01. 2008 lebo na základe dohody (zmieru) v občianskoprávnom súdnom spore, ktoré bolo skôr začaté a skôr aj právoplatne ukončené, ako trestné konanie, sa medzi sebou sťažovateľ a R. S. vyrovnali, a boli peňažné prostriedky v dohodnutej výške vrátené R. S., vylučuje aj nebezpečnosť činu pre spoločnosť ako základného predpokladu Materiálneho znaku pre trestnosť činu, a preto skutok pre ktorý bol odsúdený sťažovateľ nemôže byť trestným činom vôbec!

V tomto prípade bolo porušené právo sťažovateľ'a, na spravodlivý proces podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, jeho základné ľudské právo podľa Čl. 17 ods. 2 veta prvá Ústavy SR, právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa Čl. 49 Ústavy SR.

V zmysle jurisdikcie a ustálenej súdnej praxe Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky, je neprípustná kriminalizácia obchod no právnych alebo občianskoprávnych

vzťahov, aby jednotlivci prostriedkami trestného práva vymáhali svoje subjektívne práva, pohľadávky na vymozenie, ktorých majú riadne legálne / zákonné prostriedky nápravy podľa občianskeho práva, ktoré v tomto prípade mal aj R. S., a aj ich uplatnil v občianskoprávnom súdnom konaní voči sťažovateľovi, keď medzi nimi vznikol spor ohľade tohto jeho subjektívneho práva, pohľadávky.

Napriek týmto právne relevantným skutočnostiam a množstvom predložených listinných dôkazov, návrhov na doplnenie dokazovania, z ktorých niektoré ani Okresný súd Bratislava II., ani nevykonal, napr. konfrontáciu medzi skutočnostiam svedkom J. V. a Š. V., napriek rozporom v ich výpovediach, keď jeden svedčil v prospech obžalovaného (sťažovateľa) a druhý v neprospech tieto rozpory neodstránil, tento neexistujúci dôkaz nahradil vlastnou úvahou a svojím rozsudkom sp. zn. 2 T 154/05 zo dňa 15. 01. 2008 uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania trestného činu podvodu, podľa § 250 ods. 1, ods. 3 Tr. zákona (zák. č. 140/1961 Zb.) a uložil mu rovnaký trest odňatia slobody vo výmere 1 rok s podmieneným odkladom na dobu 2 rokov, ako v zrušenom trestnom rozkaze zo dňa sp. zn. 2 T 154/05 zo dňa 12. 12. 2005.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ tvrdí, že postupom a rozhodnutiami Okresného súdu Bratislava II. v predmetnej trestnej veci boli porušené jeho práva na spravodlivý proces podľa Čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. b), písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, jeho základné právo v zmysle Čl. 17 ods. 2 veta prvá, právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa Čl. 49, Čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie na Krajský súd v Bratislave, ktorý svojím uznesením sp. zn. 2 To /2008 zo dňa 18. septembra 2008 odvolanie sťažovateľa zamietol.

Odvolací súd, takisto ako súd prvého stupňa nevykonal navrhovaný dôkaz, konfrontáciu medzi svedkami J. V. a Š. V., a tento neexistujúci dôkaz nahradil vlastnou úvahou, pričom v odvolaní bolo na túto skutočnosť poukázané, taktiež odignoroval existujúce dôkazy, napr. Zmluvu o vzájomne spolupráci v oblasti sprostredkovania kúpy a predaja pozemkov v Z. v B. medzi I., s. r. o., B. a sťažovateľom, obsah ustanovení Protokolov a zložení depozitu, a možnosť na základe týchto skutočností, riadnymi občianskoprávnymi prostriedkami nápravy vymôcť subjektívne právo R. S. od sťažovateľa, na základe ktorých skutočností absentuje v konaní sťažovateľa subjektívna stránka

skutkovej podstaty trestného činu.

Vzhľadom na právne relevantné skutočnosti máme za to, že postupom rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave ako odvolacieho súdu bolo porušené právo spravodlivý proces a na obhajobu podľa Čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. b) písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa Čl. 49, Čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a základné právo podľa Čl. 17 ods. 2 veta prvá Ústavy SR sťažovateľa.»

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1.) Postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II. – rozsudok sp. zn. 2 T 154/05 zo dňa 15. 01. 2008 v trestnej veci vedeným pod sp. zn. 2 T 154/05 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave – uznesenie sp. zn. 2 To 36/2008 zo dňa 18. septembra 2008 v odvolacom konaní v trestnej veci vedeným pod sp. zn. 2 To 36/2008 bolo porušené právo sťažovateľa Ing. L. K. na spravodlivý proces a právo na obhajobu podľa Čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. b), písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo podľa Čl. 17 ods. 2 veta prvá Ústavy SR, právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa Čl. 49 Ústavy SR a právo na obhajobu podľa Čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.

2.) Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 18. septembra 2008 sp. zn. 2 To 36/2008 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II., zo dňa 15. 01. 2008 sp. zn. 2 T 154/05 sa zrušuje.

3.) Krajský súd v Bratislave a Okresný súd v Bratislave je povinný spoločne a nerozdielne zaplatiť Ing. L. K. finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk v prepočte 3319,- Euro do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4.) Ing. L. K. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 10 098,- Sk v prepočte 335,- Euro (3 úkony po 3176,- Sk – prevzatie, prvá porada s klientom, ďalšia porada s klientom, návrh, 3 x režijný paušál po 190,- Sk), ktorú je Krajský súd v Bratislave a Okresný súd Bratislava II. povinný vyplatiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu advokáta JUDr. L. F. do jedného po právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka sťažovateľa, že okresný súd a krajský súd postupom aj rozhodnutiami v jeho trestnej veci porušili jeho základné práva a slobody.

1. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ napáda postup a rozsudok okresného súdu sp. zn. 2 T 154/05 z 15. januára 2008. Vytýka mu, že došlo k závažnému porušeniu jeho práva na obhajobu, pretože mu nebolo umožnené preštudovať spis a podať návrh na doplnenie dokazovania, ako aj to, že neexistuje žiadny trestnoprávne relevantný následok jeho skutku, a preto tento skutok nemôže byť trestným činom.

V postupe a rozhodnutí okresného súdu vidí porušenie svojich základných práv zaručených čl. 17 ods. 2 prvou vetou, čl. 49 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorým je limitovaný postup ústavného súdu vo veci, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sa uplatňuje na princípe subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd poskytuje uvedenú ochranu iba vtedy, ak ju neposkytujú všeobecné súdy.

Uvedený princíp sa nepochybne týka aj prípadov, v ktorých sa sťažovatelia ako účastníci konania pred súdom môžu domáhať ochrany svojich základných práv alebo slobôd priamo v príslušnom súdnom konaní využitím riadnych opravných prostriedkov, ktoré im na tento účel dáva k dispozícii zákon.

V danom prípade bol proti rozhodnutiu okresného súdu prípustný riadny opravný prostriedok – odvolanie, ktoré sťažovateľ aj využil a o ktorom rozhodol krajský súd, v ktorého právomoci bolo aj poskytnutie ochrany označeným základným právam sťažovateľa, preto ústavný súd v tejto časti sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

2. Ústavný súd tiež preskúmal opodstatnenosť časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv a slobôd postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 2 To 36/2008 z 18. septembra 2008.

Sťažovateľ vytýka krajskému súdu, že nevykonal navrhovaný dôkaz konfrontácie medzi svedkami Jánom V. a Štefanom V. a tento dôkaz nahradil vlastnou úvahou. Nevzal do úvahy existujúce dôkazy, na základe ktorých skutočností absentuje v konaní sťažovateľa subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu.

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

- b) mať primeraný čas a možnosť na prípravu svojej obhajoby,
- c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zaujal stanovisko, že nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecných súdov, ku ktorým dospeli pri interpretácii a aplikácii zákonov a ktoré sa stali základom pre ich rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov

takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 4/00, II. ÚS 231/04 a iné).

Skutkové a právne závery všeobecných súdov môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok aj porušenie základného práva alebo slobody (podobne I. ÚS 13/00, IV. ÚS 43/04 a iné).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu, v tomto prípade všeobecných súdov rozhodujúcich v spore sťažovateľa, nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 56/03, IV. ÚS 176/05 a iné).

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva zaručeného čl. 49 ústavy.

Tento článok znamená ústavný príkaz zákonodarcovi upraviť zákonom, čo je trestný čin, a tiež tresty a iné ujmy na právach alebo majetku, ktoré môžu byť uložené za spáchanie trestného činu.

Tento ústavný článok nie je priamo aplikovateľný na konanie popísané sťažovateľom a nie je daná ani príčinná súvislosť, preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Z rovnakých dôvodov ako zjavne neopodstatnenú odmietol aj časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základného práva zaručeného čl. 17 ods. 2 prvou vetou ústavy.

V právomoci ústavného súdu nie je preskúmavať subjektívnu stránku činu, ako to žiada sťažovateľ. Táto právomoc je podľa čl. 142 ods. 2 ústavy zverená všeobecnému súdu. Všeobecné súdy túto preskúmavali tak, že ich postup je zlučiteľný s ústavou a medzinárodnými zmluvami o ľudských právach.

Pokiaľ ide o porušenie základného práva na obhajobu zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy, sťažovateľ v odvolaní zo 14. marca 2008 okrem skutkových zistení nenamietol takéto porušenie svojich základných práv a slobôd, a teda krajský súd sa z dôvodu absencie takejto námietky nemohol s touto riadne vysporiadať.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ mal v tejto časti možnosť uplatniť námietku v odvolacom konaní, keďže túto námietku neuplatnil, v tejto časti je jeho sťažnosť neprípustná.

Totožné zdôvodnenie odmietnutia pre neprípustnosť námietky je aj pri námietke porušenia práv zaručených čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, ktoré sa dotýkajú tiež práva na obhajobu.

Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd preskúmal uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 To 36/2008 z 18. septembra 2008, pričom zistil, že prinieslo odpovede na všetky otázky nastolené odvolaním, pričom je podľa čl. 142 ods. 1 ústavy vo výlučnej právomoci všeobecných

súdov, ktoré rozhodujú v trestných veciach, ako zabezpečené dôkazy vyhodnotia a aký trest uložia.

Z preskúmaného uznesenia krajského súdu je ústavnému súdu zrejmé, že toto rozhodnutie nie je ani arbitrárne, ani zjavne neodôvodnené, čo by zakladalo porušenie základných práv sťažovateľa, ako ich namietol vo svojej sťažnosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2009